

บทที่ 4

การบูรณาการสวัสดิการชุมชน

4.1 ความนำ

จากที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 และ 3 เราจะพบว่า ถึงแม้ว่าอำเภอน้ำพองจะเป็นพื้นที่ที่มีความก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจ แต่ในภาวะเดียวกันก็มีผู้ยากลำบากจำนวนหนึ่งไม่สามารถเข้าถึงหรือได้รับประโยชน์จากสวัสดิการของรัฐ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านงบประมาณของรัฐ หลักเกณฑ์ในการคัดกรองผู้รับประโยชน์ (นิยามผู้ยากลำบาก) ที่มีความแตกต่างกันระหว่างนิยามทางการ และนิยามโดยชาวบ้าน หรือปัญหาเกี่ยวกับผู้กระจายหรือผู้ให้บริการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับโครงสร้างการเมืองท้องถิ่น เป็นต้น ในบทนี้เราจะทำการสังเคราะห์ผลจากการศึกษาในบทที่ผ่านมา เพื่อกำหนดเป็นกรอบและแนวทางการบูรณาการสวัสดิการชุมชน ในอำเภอน้ำพอง

4.2 รูปแบบของการบูรณาการ

คำว่า “บูรณาการ” ถึงแม้ว่าจะมีการให้นิยามที่ชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติก็ยังมีความเห็นที่แตกต่างกันว่า มีความหมายอย่างไร มีขอบเขตแค่ไหน แต่โดยทั่วไปแล้วการรวมกองทุนต่าง ๆ ให้อยู่ภายใต้โครงสร้างการจัดการอันเดียวกัน จากที่เราได้ศึกษาพบว่าในชุมชนหนึ่ง ๆ มีกองทุนอยู่หลายรูปแบบ หลายประเภท กองทุนแต่ละประเภทต่างก็มีกรรมการบริหารกองทุนของตนเองแยกต่างหากและมีสมาชิกของตนเอง นอกจากนั้นบุคคลหนึ่งคนอาจจะจะเป็นสมาชิกของหลายกองทุน และกรรมการหนึ่งคนอาจจะทำหน้าที่เป็นกรรมการในกองทุนอื่น ๆ อีกหลายกองทุนภายในชุมชนเดียวกัน ดังนั้น วิธีการบูรณาการอย่างหนึ่งที่จะเกิดขึ้นได้ก็คือ การรวมเอากองทุนต่าง ๆ เข้ามาไว้ด้วยกัน โดยในกองทุนอันเดียวกันนี้ อาจจะมีฝ่ายแยกย่อยออกไปตามหน้าที่เฉพาะด้าน การรวมกองทุนต่าง ๆ เข้ามาไว้ด้วยกันนี้อาจจะมีกองทุนใดกองทุนหนึ่งเป็นแกน อย่างเช่น กองทุนเงินล้าน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามพบว่า รูปแบบการบูรณาการในระดับชุมชน แบบการยุบรวมกองทุนต่าง ๆ เข้ามาไว้ด้วยกันนี้พบน้อยมาก มีตัวอย่างที่เกิดขึ้นและอยู่ในระหว่างการดำเนินการ อย่างเช่น กลุ่มกองทุนที่บ้านเสียว ที่พยายามจะรวบรวมเอากองทุนต่าง ๆ มาไว้ด้วยกัน (แต่ไม่สามารถรวมได้ทุกกองทุน) ปัญหาที่สำคัญที่พบก็คือ แต่ละกลุ่มมีปัญหาพื้นฐานที่แตกต่างกัน อย่างเช่น บางกลุ่มมีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีผลกำไรจากการดำเนินงาน ในขณะที่บางกลุ่มมีปัญหาการค้างชำระหนี้เรื้อรัง การบริหารไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น ดังนั้นการยุบรวมกองทุนที่มีปัญหา และพื้นฐานที่แตกต่างกันมาไว้ด้วยกันจึงทำได้ยากมาก และการยุบรวม แม้ในระดับย่อย ๆ หรือระดับตำบล ระดับอำเภอ จำเป็นต้องอาศัยโครงสร้างที่เป็นทางการจึงจะเกิดขึ้นได้ จึงทำให้การบูรณาการโดยการยุบรวมกองทุนเกิดขึ้นได้ยาก อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะไม่มีการยุบรวมกองทุนเข้ามาไว้เป็น

กองทุนเดียวกัน แต่การที่กองทุนเหล่านี้ดำเนินการอยู่ภายใต้ “ชุมชน” เดียวกัน ก็ทำให้กองทุนต่างๆ มีความสามารถที่จะเชื่อมประสานกันได้ และอีกประการหนึ่ง กองทุนเหล่านี้ต่างก็มีสมาชิกเป็นของตนเอง ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น หรือการจัดสรรสวัสดิการจึงจำกัดอยู่ภายในกลุ่มสมาชิก การยุบรวมกองทุน โดยการรวมเอาเงินทุน สมาชิก และการบริหารจัดการมาไว้ภายใต้องค์กรเดียวกันก็มีได้ตอบคำถามในเรื่องของการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้ยากลำบาก ที่มีได้เป็นสมาชิกของกลุ่มกองทุนโดยตรง ประการต่อมา การยุบรวมเอากองทุนเข้ามารวมกันแทนที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพตามทฤษฎี economy of scale แต่อาจจะทำให้เกิดความไร้ประสิทธิภาพ เนื่องจากจำเป็นต้องอาศัยกฎระเบียบที่มีรายละเอียด และโครงสร้างที่เป็นทางการ ดังนั้น การยุบรวมกองทุน จึงอาจจะมีใช้คำตอบในเรื่องของการบูรณาการเสมอไป และประการสุดท้าย แม้ว่าผู้ยากลำบากหลายคน จะไม่ได้เป็นสมาชิกของกองทุนต่าง ๆ ในชุมชน (ไม่สามารถเข้าถึงกองทุน) แต่เขาก็เป็นสมาชิกของ “ชุมชน” ซึ่งมีสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ตามกรอบประเพณีของชุมชนนั้น ๆ ดังนั้น “ชุมชน” โดยรวมจึงน่าจะเป็นที่พึ่งหรือเป็นแหล่งสวัสดิการของผู้ยากลำบากได้โดยตรงแน่นอนที่สุดว่า กองทุนต่าง ๆ เหล่านี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนอย่างแยกไม่ออก

นอกเหนือจากการบูรณาการ โดยการรวมเอากองทุนต่าง ๆ มาไว้ด้วยกันแล้ว เรายังพบว่า มีการบูรณาการในรูปแบบอื่น ๆ อีก โดยเฉพาะการเชื่อมโยงกันในรูปแบบของเครือข่าย ซึ่งได้อธิบายไว้ในบทที่ 3 แล้ว การรวมกันในลักษณะนี้มีลักษณะเด่นที่สำคัญ คือ หน่วยย่อย หรือกองทุนต่างๆ มีความเป็นอิสระในระดับหนึ่ง ระดับความเป็นอิสระของหน่วยย่อยของแต่ละเครือข่ายมีความแตกต่างกันออกไป อย่างเช่น เครือข่ายสตรี ซึ่งมีพื้นฐานมาจากองค์การจัดตั้งของทางราชการ ได้แก่ คณะกรรมการการพัฒนาสตรีในระดับต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันในแนวดิ่ง (คือองค์กรในระดับหมู่บ้าน ขึ้นต่อโครงสร้างการบริการขององค์กรในระดับตำบล และอำเภอ) ในขณะที่กลุ่มผู้สูงอายุของหมู่บ้าน ตำบลต่าง ๆ ต่างก็มีการบริหารงานของตนเองที่เป็นอิสระ แต่มีการประสานงานและเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย เป็นดั่ง นั้น ถึงแม้ว่า เครือข่ายเหล่านี้ก็มีฐานะที่เป็น “สมาชิก” แต่การเชื่อมโยงกันในลักษณะเครือข่ายก็ได้ทำให้เกิด “ภาพใหญ่” ขึ้นมา ซึ่งมีความแตกต่างไปจากหน่วยย่อย ๆ ทั้งทางด้านปริมาณ และคุณภาพ ยกตัวอย่างเช่น เครือข่ายสตรีของอำเภอน้ำพอง ได้มีการดำเนินสวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์ ซึ่งครอบคลุมสมาชิกของเครือข่ายทั้งอำเภอ สวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์ของเครือข่ายสตรีเกิดขึ้นได้ก็เนื่องจากมีฐานเป็นกลุ่มสตรีในระดับชุมชน ล่าสุดเครือข่ายสตรีสามารถจ่ายค่าฌาปนกิจให้แก่สมาชิกรายละ 200,000 บาท ฌาปนกิจสงเคราะห์ดังกล่าวนี้ บางแนวคิดอาจจะมองว่า สวัสดิการของ “คนตาย” อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ฌาปนกิจสงเคราะห์ เป็นสวัสดิการที่มีความสำคัญอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากว่าในหลายกรณีก่อนการเสียชีวิตของสมาชิก ครอบครัวต้องลงทุนในการดูแลรักษา บางครอบครัวต้องขายทรัพย์สินโดยเฉพาะที่ดินทำกิน เพื่อรักษาสมาชิกให้หายจากการป่วย เมื่อสมาชิกของครอบครัวเสียชีวิต (โดยเฉพาะผู้ที่เสียชีวิตเป็นกำลังหลักของครอบครัว) ครอบครัวจึง

ตกอยู่ในภาวะวิกฤติ ดังนั้น ฌาปนกิจสงเคราะห์ในหลายกรณีจึงช่วยให้ครอบครัวสามารถที่จะพยุงคนชักราว เพื่อให้ครัวเรือนก้าวผ่านภาวะวิกฤติจากการสูญเสียสมาชิกไปได้

เมื่อพิจารณารูปแบบของการบูรณาการทั้งสองรูปแบบจะพบว่า การบูรณาการโดยใช้รูปแบบของเครือข่าย น่าจะเน้นรูปแบบที่เหมาะสมด้วยเหตุผลหลายประการ ประการแรก การรวมกันและเชื่อมโยงกันในลักษณะเครือข่าย พบได้มากกว่าแบบบูรณาการเป็นกองทุนเดี่ยว ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการบูรณาการในลักษณะของการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย เกิดขึ้นได้ง่ายกว่าประการที่สอง การเชื่อมโยงกันในลักษณะเครือข่าย จะยังคงเปิดโอกาสให้แต่ละหน่วยย่อยคงเอกลักษณ์และเป้าหมายเฉพาะ ทำให้หน่วยย่อยแต่ละหน่วยยังคงตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกที่มีจำนวนจำกัด แต่ในขณะเดียวกัน การเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายอาจจะทำให้สามารถขยายบริการ (สวัสดิการ) ออกไปได้กว้างขวางยิ่งขึ้น และ ประการสุดท้าย เครือข่ายมีลักษณะที่ยืดหยุ่นมากกว่า “องค์กร” ทำให้ท้องถิ่นที่มีลักษณะพื้นฐานที่แตกต่างกัน สามารถบูรณาการเข้ามาอยู่ในเครือข่ายได้

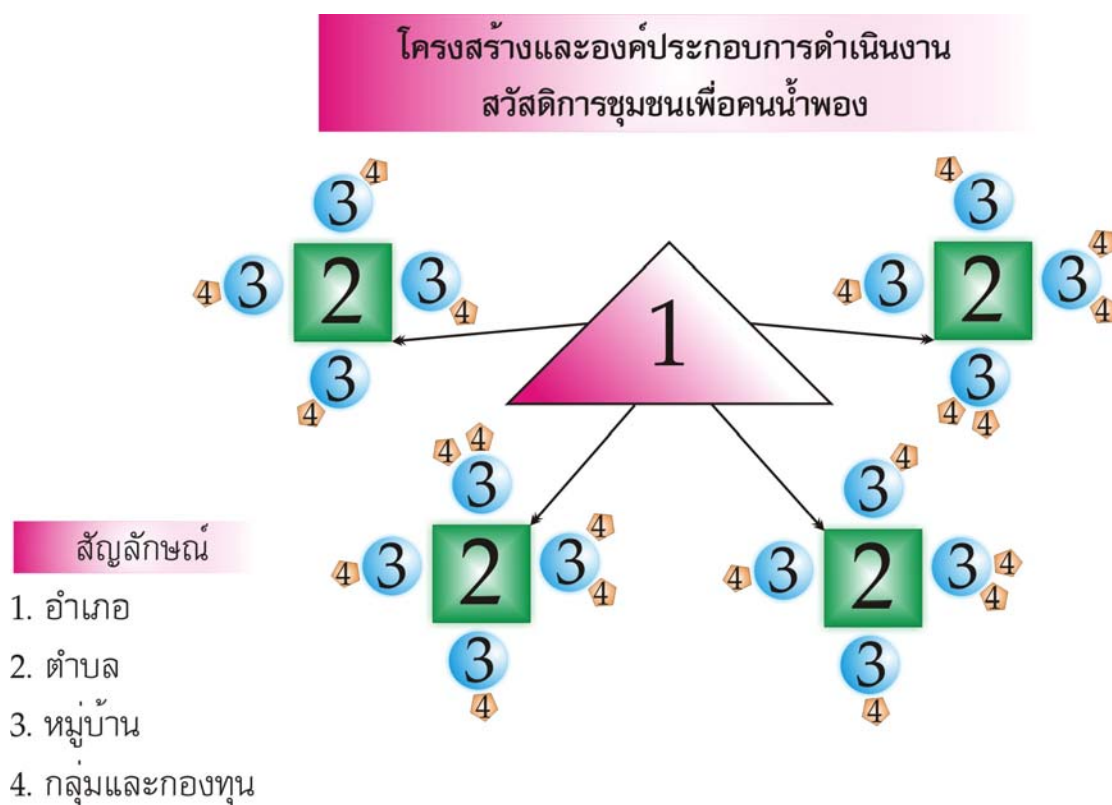
4.3 การบูรณาการสวัสดิการชุมชน อำเภอน้ำพอง

จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการหลายครั้งภายใต้โครงการวิจัยนี้ได้ข้อสรุปว่า สวัสดิการชุมชนมิได้ขึ้นอยู่กับ “กองทุน” ที่อยู่ในรูปของเงินทุน แต่ขึ้นอยู่กับ “กองบุญ” ซึ่งมีความหมายกว้างกว่ากองทุน การบูรณาการสวัสดิการชุมชนมีหลักคิดพื้นฐานที่สำคัญดังนี้ คือ

- 1) สวัสดิการชุมชน มิใช่สิ่งที่จะสร้างขึ้นมาเพื่อทดแทนสวัสดิการของรัฐ หรือกล่าวสั้นๆ หนึ่งคือในสภาวะปัจจุบันสวัสดิการรัฐก็ยังคงจำเป็นและต้องมีต่อไป
- 2) สวัสดิการชุมชน จะต้องมียุทธศาสตร์มาจากสินทรัพย์ทุนของชุมชน (capital assets) ซึ่งรวมถึงทรัพยากรทางวัตถุ เงินทุน ทักษะความชำนาญของคนในชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนทรัพยากร (ทุน) ทางสังคม และวัฒนธรรม
- 3) การบูรณาการกองทุนและกองบุญสวัสดิการชุมชน มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือเยียวยาฟื้นฟูผู้อยู่ในภาวะยากลำบากภายในชุมชน โดยเฉพาะผู้ยากลำบากที่ไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม/ชุมชน
- 4) การบูรณาการหรือการระดม “กองบุญ” ของชุมชนเพื่อเป็นสวัสดิการแก่ผู้ยากลำบาก มิได้ทำให้ “สินทรัพย์ทุน” หรือ capital assets ของชุมชนเสื่อมค่า หรือร่อยหรอลงไปในทางตรงกันข้ามการระดมความร่วมมือ ช่วยเหลือกันจะยิ่งทำให้สินทรัพย์ทุนของชุมชนเพิ่มขึ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง สวัสดิการชุมชนจะทำให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนนั่นเอง

ภายใต้แนวคิดดังกล่าวนี้จึงได้เกิด “คณะกรรมการประสานงานสวัสดิการชุมชน อำเภอน้ำพอง” ขึ้นมา ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวนี้ จะมีการดำเนินงานต่อเนื่องสืบไป ภายหลังจากการสิ้นสุดโครงการวิจัยในช่วงแรก

แผนภาพที่ 20 โครงสร้างและองค์ประกอบการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนเพื่อคนน้ำพอง

จากแผนภาพดังกล่าวข้างต้น อธิบายได้ว่า กลไกการบูรณาการที่จะตั้งขึ้นมานี้ อยู่ในรูปของเครือข่าย กล่าวคือในระดับอำเภอ มีคณะกรรมการประสานสวัสดิการชุมชนระดับอำเภอ ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังคณะกรรมการในระดับตำบล (ในบางกรณี คณะกรรมการประสานสวัสดิการชุมชนสามารถเชื่อมโยงในระดับชุมชนได้ตรง) ซึ่งในอำเภอน้ำพอง มีทั้งหมด 12 ตำบลและ 2 เทศบาล และตำบลก็สามารถเชื่อมโยงไปถึงระดับหมู่บ้าน การเชื่อมโยงดังกล่าวนี้ ไม่ได้อยู่ในรูปของสายการบังคับบัญชา ในแต่ละชุมชน ก็มีกลุ่มองค์กรของตนเอง กลุ่มและองค์กรเหล่านี้ มีสินทรัพย์ทุนของตนเอง การเชื่อมโยงในลักษณะเครือข่าย จึงสามารถที่จะทำให้เกิดการถ่ายเทสินทรัพย์ทุนได้

4.4 แนวทางในการดำเนินงานของคณะกรรมการ

4.4.1 จุดมุ่งหมาย

คณะกรรมการประสานงานสวัสดิการชุมชน อำเภอน้ำพอง มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 3 ประการ คือ

ประการแรก เพื่อจัดและบรรเทาความยากลำบากรูปแบบต่าง ๆ ของประชาชนในอำเภอน้ำพอง

ประการที่สอง เพื่อทำนุบำรุงทุนทางสังคม ทรัพยากรธรรมชาติ มูลมัง และสิ่งดี ๆ ที่เคยมีอยู่ในอำเภอน้ำพองให้ก้าวหน้าและคงอยู่สืบไป

ประการที่สาม เพื่อพัฒนากระบวนการอาสาสมัครในการดูแลผู้อยู่ในภาวะยากลำบาก

เป้าหมายทั้งสามด้านมีความเกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออก กล่าวคือ การจัดภาวะผู้ยากลำบาก และการบรรเทาเป็นเป้าหมายสูงสุด ซึ่งถ้าหากบรรลุเป้าหมายนี้ชุมชนโดยรวม (มิใช่ปัจเจก) ก็จะบรรลุถึงภาวะความอยู่ดีมีสุขด้วย แต่การจัดและบรรเทาความยากลำบากจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อชุมชนมีทุนทางสังคม ซึ่งรวมถึงวัฒนธรรมประเพณี (มูลมัง) ซึ่งเป็นสิ่งที่ตกทอดสืบมา และเป็นรากฐานของความร่วมมือแบบต่าง ๆ ของชุมชน มีกลุ่ม องค์กร (กองทุน) ซึ่งเกิดจากการไว้วางใจกัน และความร่วมมือกันภายในชุมชน ตลอดจนมีฐานทางทรัพยากรธรรมชาติ (ซึ่งเป็นฐานทรัพยากรชุมชน : ณรงค์ เพชรประเสริฐและคณะ, 2548) นอกจากนี้ เงื่อนไขที่สำคัญอันหนึ่งที่จะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายในการจัด หรือบรรเทาภาวะความยากลำบากของชุมชนก็คือ การที่คนในชุมชนมีจิตใจอาสาสมัคร ทั้งนี้เนื่องจากว่า ทรัพยากรมนุษย์ของชุมชนเป็นสินทรัพย์ทุนที่สำคัญ กล่าวคือ คนในชุมชนมีความรู้ ความชำนาญ และทักษะในหลายด้านที่สามารถนำไปใช้ในการจัดหรือบรรเทาภาวะความยากลำบากได้ การสร้างขบวนการอาสาสมัครจะทำให้ทรัพยากรมนุษย์เหล่านี้สามารถนำมาใช้ในการจัดสวัสดิการชุมชนได้

ประเด็นที่จะต้องขยายความในที่นี้ก็คือ เรื่องระบบอาสาสมัครที่มีอยู่แล้ว อย่างเช่นอาสาสมัครพัฒนาชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรืออาสาสมัครอื่น ๆ อาสาสมัครเหล่านี้โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นภาคขยายของหน่วยราชการ จึงมีความเป็น “สถาบัน” (Institutionalized) สูง ปัญหาที่พบที่ผ่านมาก็คือ ภารกิจของหน่วยงาน สถาบันจากข้างนอกมักจะมอบหมายลงไปยังอาสาสมัครเหล่านี้ ซึ่งมีปริมาณมาก ทำให้มีความจำเป็นต้องมีค่าตอบแทนให้แก่อาสาสมัคร แนวทางเช่นนี้จะนำไปสู่ “การเสื่อมถอย” ของทรัพยากรมนุษย์ (เพราะอาสาสมัครมีภารกิจมาก มีการประชุม และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย จนไม่มีเวลาทำมาหากิน) การสร้างขบวนการอาสาสมัครจึงมิใช่การมอบหมายภารกิจให้คนใดคนหนึ่ง แต่ควรจะเป็นเกี่ยวข้องกับผู้คนจำนวนมากในชุมชน มิใช่ภารกิจที่มอบหมายติดตัวให้ตลอดเวลา แต่ควรจะเป็น

ครั้งคราวตามความจำเป็น และที่สำคัญมิใช่ภาคขยายของหน่วยงานราชการ หรือสถาบันจากข้างนอก แต่จะต้องเป็นอาสาสมัครของชุมชน

4.4.2 โครงสร้างและองค์ประกอบ

คณะกรรมการประสานงานสวัสดิการชุมชน มีกรรมการระดับต่าง ๆ 3 ระดับ คือ ระดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับหมู่บ้าน ซึ่งกรรมการแต่ละระดับมีองค์ประกอบและแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

1) คณะกรรมการประสานงานสวัสดิการชุมชนระดับ (กปสช.อ.)

ประกอบด้วย ตัวแทนจากภาคส่วนต่าง ๆ คือ

- ตัวแทนเครือข่ายกองทุนต่าง ๆ หรือเครือข่ายองค์กรภายในอำเภอ อย่างเช่น เครือข่ายสตรี เครือข่ายผู้สูงอายุ เครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์ลำน้ำพอง เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- ตัวแทนองค์กรเอกชน อย่างเช่น ตัวแทนสภาวัฒนธรรมอำเภอ
- ตัวแทนฝ่ายชุมชน อย่างเช่น ตัวแทนจากชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน
- ตัวแทนจากฝ่ายวิชาการ อย่างเช่น พัฒนาชุมชนอำเภอ

คณะกรรมการประสานงานสวัสดิการชุมชนระดับอำเภอ มีกรอบแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

1. สนับสนุนการดำเนินการของเครือข่าย และกองทุนต่าง ๆ ภายในอำเภอ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 3 ด้าน คือ การจัดและบรรเทาภาวะผู้ยากลำบาก การทำนุบำรุงทุนทางสังคม และการสร้างขบวนการอาสาสมัคร
2. ประสานงานกับหน่วยงานข้างนอก ได้แก่ หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ในการระดมความช่วยเหลือในรูปแบบของเงินทุนและความช่วยเหลือด้านอื่น ๆ เพื่อมอบให้องค์กรและเครือข่ายภายในอำเภอ นำไปให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ยากลำบาก
3. จัดให้มีการประชุมใหญ่ของเครือข่าย กลุ่ม องค์กรชุมชน และอาสาสมัคร เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ/หรือ เพื่อระดมความร่วมมือ ความช่วยเหลือแก่ผู้ยากลำบากปีละ 1 ครั้ง
4. คณะกรรมการอาจจะจัดตั้งกองทุนขึ้นมาเพื่อระดมทุนสำหรับสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน ในการนี้กรรมการจะต้องออกระเบียบในเรื่องวัตถุประสงค์ของกองทุน ระเบียบควบคุม และกำกับการใช้จ่าย และระเบียบอื่น ๆ ตามความจำเป็น
5. ให้คณะกรรมการมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 2 ปี ยกเว้นที่เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

2) คณะกรรมการประสานงานสวัสดิการชุมชนระดับตำบล (กปสช.ต.)

ประกอบด้วยคณะบุคคลต่าง ๆ ดังนี้

- กำนันตำบล เป็นประธานโดยตำแหน่ง
- ผู้ใหญ่บ้านจากทุกหมู่บ้านภายในตำบล เป็นกรรมการ
- ตัวแทนเครือข่ายต่าง ๆ ในระดับตำบล เป็นกรรมการ
- ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ

คณะกรรมการประสานงานสวัสดิการชุมชนระดับตำบล มีกรอบแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

1. ให้ความร่วมมือกับ กปสอ. ในการดำเนินการด้านต่าง ๆ
2. ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลผู้อยู่ในภาวะยากลำบากภายในตำบล
3. ประสานงาน สนับสนุน และให้คำแนะนำแก่องค์การบริหารส่วนตำบล ในการกระจายสวัสดิการของรัฐ (ทั้งจากราชการส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น)
4. ประสานงาน สนับสนุน และให้คำแนะนำแก่องค์กร/เครือข่ายภายในตำบล ในการพัฒนาและกระจายสวัสดิการชุมชน ตลอดจนประสานงาน สนับสนุนและให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดองค์กร/เครือข่ายสวัสดิการชุมชนภายในตำบล
5. ประสานงาน สนับสนุน และให้คำแนะนำการดำเนินงานพัฒนาที่เกี่ยวกับฐานการจัดสวัสดิการภายในขอบเขตของตำบล อย่างเช่น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เป็นต้น

3) คณะกรรมการประสานงานสวัสดิการชุมชนระดับหมู่บ้าน (กปสช.บ.)

ประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ดังนี้

- ผู้ใหญ่บ้าน เป็นประธานกรรมการ
- ประธานหรือผู้แทนกองทุน / กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน และตัวแทนเครือข่ายองค์กร เป็นกรรมการ
- ผู้แทนครู / โรงเรียนประจำหมู่บ้าน เป็นกรรมการ
- อาสาสมัคร หรือตัวแทนอาสาสมัคร (อช. อสม. และอื่น ๆ) เป็นกรรมการ

คณะกรรมการประสานงานสวัสดิการชุมชนในระดับหมู่บ้าน มีกรอบแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

1. สำรวจ บันทึกข้อมูลผู้อยู่ในภาวะยากลำบากตามวิธีการ และแบบฟอร์มที่ได้รับจาก กปสต. กปสอ. เพื่อนำส่งมอบให้แก่ กปสต.
2. พิจารณาจัดสรรเงินทุน ที่กองทุนต่าง ๆ ภายในชุมชนมอบให้แก่ชุมชนตามระเบียบของกองทุนต่าง ๆ และ/หรือ ให้คำแนะนำแก่กลุ่ม/องค์กรภายในชุมชนในการจัดสรรและกระจายสวัสดิการ

3. ประสานงาน เพื่อให้ผู้อยู่ในภาวะยากลำบากในชุมชนได้รับความช่วยเหลือ การดูแล หรือบริการอื่น ๆ โดยใช้วิธีการอาสาสมัคร และทรัพยากรอื่น ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน
4. ประสานงาน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือหน่วยราชการท้องถิ่น และราชการส่วนกลาง ในการกระจายสวัสดิการ ความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ ไปสู่ผู้อยู่ในภาวะยากลำบาก

4.5 สรุป

กลไกการบูรณาการที่ได้แสดงไว้ตอนต้นนี้ ได้จัดทำเป็นคำสั่งแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ โดยทางอำเภอเรียบร้อยแล้ว อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดไว้ ยังคงต้องอาศัยเวลา เพื่อให้กลไกดังกล่าวนี้ มิได้มุ่งเน้นให้เกิดการบูรณาการบริหารจัดการ หรือการเอาสินทรัพย์ทุนมารวมกัน เพื่อให้เป็นกองทุนที่ใหญ่ขึ้น แต่กลไกการบูรณาการจะพยายามทำให้เกิดเครือข่ายการประสานงานกันระหว่างกลุ่ม องค์กรประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน เครือข่าย องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยราชการ และหน่วยงานเอกชน โดยกลไกการประสานงานนี้ น่าจะช่วยถ่ายเทพลังภายใน ประเด็นที่สำคัญคือ การบูรณาการหรือการถ่ายเทพลังระหว่างกลุ่ม องค์กร และเครือข่ายนี้ ไม่ควรที่จะเน้นไปที่สินทรัพย์ทุนที่เป็นเงินทุน หรือวัตถุ แต่ควรจะให้มีความสำคัญต่อสินทรัพย์ทุน ที่เป็นทุนทางสังคม ทุนวัฒนธรรม และทุนมนุษย์มากกว่า